

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XXXII [i. e. XXXIV]. De monachis Edessae, Iuliano, Ephrem Syro:
Barse, Eulogio. Item de monachis Coelesyriae, Valentino, Theodoro,
Marosa, Basso, Bassone, Paulo. Et de monachis Galatiae, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

καὶ οἱ μὲν ἀδελφοὶ φιλοσόφῳ ἐν κέρει ἤευσ-
ται, ὅς ἐν τῷ θεολογικῷ καθήκοντι φιλοσό-
φῳ καὶ πρῶτος, ὅς τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν
ἐπεπεσπύτε μὲν βίτον τὸν τότε ἐπισκοποῦ-
ντα ἐκείνον τὸν αἰοῦντον, ὃν φασὶ βασιλεὺς
κωνσταντῖνον τὸν πρῶτος θεασάμενον, ὁμο-
λογησαίως πάλαι πολλὰς ἐν ἐπιφανείαις
τὸν αἶφρα τῆτον ὁ θεὸς ἀπαρ' ἐπέδειξε, καὶ
παρεκελεύσατο, ὅπως πειθαρχεῖν ἀπαρ' ἐ-
κείνης ἢ ἐν φαδανᾷ τῷ φεγγισθελίον εἶχε τό-
πον ἢ ἐκεῖ, ἢ Ἰακώβ ὁ Ἐβραῖος ἐκγονοῦ
ἐκ παλαιστίνης ἐπιπέρας, ἐπιπαρθένω σωτήρι-
στῆ μὲν ταῦτα γαμῆν ἐκκλησίας τῆς ἐν-
θαδὲ φεράσθαι τὸν λίθον, πρῶτον αὐτῆς τὸ
πρόμνηον ἐπόσσε φασὶ ἢ τῆτον αἰώνω, τῆς
ἐκείνης πάντων ἀνθρώπων ἐκείνης φιλοσο-
φίας ἀρχαῖς τῶν ἀστέρας, ὡς ἀνιόντων
παρ' αἰγυπτίους.

Κεφ. λδ'

Περὶ τῆς ἐν αἰδέσει μεταβολῆς, ἰαλιανῶν, ἰσραήλ μὲν σὺν ἑσθέρῳ καὶ
ἐλλογίῳ ἔτι δὲ καὶ πῶς ἐν κοίλῃ συρίᾳ, καλεῖται, θεοδού-
λου, μάρτυρος, βασιλεῦς βασιλεῦς, παύλου καὶ πῶς ἐν γαλατίᾳ
καὶ καππαδοκίᾳ, καὶ ἀλλὰ ἀρίων ἀνδρῶν καὶ τι-
μῶν ἡσέον μακρόβιοι οἱ σφῶν ἀρίων
ἐξήνοτο.

Τούτῳ δὲ συνοικῶ ἡσῆω, γαδδανᾶς
τῆ καὶ ἀζίζῳ, πρὸς ὁμοίαν δρετῶ
ἀμυλῶν ἀνὰ τὴν ἐκ γειόνων ἐδέσαν,
καὶ πῆρεξ ταύτης, ἐνδοκίμωτα φιλόσοφοι
καὶ τῆτον τὸν χερόν ἦσαν, ἰαλιανὸς καὶ
ἰσραήμ ὁ σύργος συγγραφεύς, οἱ ἐν τῇ κων-
σταντῆ βασιλείᾳ δηλωθέντες βασιλεῦς τῆ καὶ
ἐλλογίῳ, οἱ καὶ ἐπισκόπων ἀμφὼ ὑσεργν
ἐγγράφω, ἢ πῶλεως τινός, ἀλλὰ τιμῆς
ἔνεκεν, ἀνταμοιῆς ὡς ἀπὸ αὐτοῖς πεπο-
λῶμένων, χειροβηθέντες ἐν τοῖς ἰδίοις μο-
ναστέροις ὃν τρόπον καὶ λαζαρος ὁ δηλωθείς
ἀδελφῷ τῷ τότε φιλοσοφῶντων ἐπισήμως,
ἀνὰ τε σύργος καὶ πέρσας ἐδὲ ἐκ γειόνων αὐ-
τοῖς, εἰς γνώσιν ἐμὴν ἦλθον πολιτεία ἢ κοι-
νῆ πάντων, ὡς εἰπεῖν, ἢν ψυχῆς μὲν ὅτι
μάλιστα ἐπιμελείας, καὶ ἔτοιμον ἐθίξειν
πρὸς ἀπαλλαγῆ τῶν ἐνθάδε ἐν εὐχαίς
τῆ καὶ ἡσείας, καὶ θεοῖς ὕμνοις καὶ πῶς
ταῦτα τὸν πολὺ ἀναλίσκεν βίον χρῆ-

A Et isti quidem hoc philosophandi genus
excoluerunt. Apud Carras autem Eu-
sebius enituit, qui sponte sua inclusus,
monastica philosophia vacavit: Et pro-
topogenes, qui Episcopatum illius loci re-
xit post Bitum: Bitum, inquam, illum
celeberrimum, quem cum Constanti-
nus primum vidisset, affirmasse dicitur,
sepe illum sibi à Deo per visiones antea
ostensum esse, iustumque ut dictis illius
omnibus obediret. Denique Aones do-
micium habuit in Phadana: quo in
loco Iacob Abrahami nepos ex Palesti-
na veniens, puellam offendit quam post-
ea duxit uxorem: amotoque lapide
quo opertum erat os putei, primum il-
lius gregem ibi aquavit. Hunc porro Aonem
primum apud Syros, perinde ac
Antonium apud Aegyptios, auctorem
fuisse ferunt solitariae & arctioris philo-
sophiae.

CAPUT XXXIX

De monachis Edesse, Iuliano, Ephrem Sy-
ro: Barse, Eulogio. Item de monachis Cae-
saryria, Valentino, Theodoro, Marosa, Basso,
Bassone, Paulo. Et de monachis Galatie,
Cappadociae, & aliarum regionum S. ho-
minibus: & cur longevi fuerint viri san-
cti, qui olim vixere.

Hujus contubernales fuerunt Gadda-
nas & Azizus, ad ejusdem virtutis
apicem mutua emulatione tendentes.
Porro apud Edessam in proximo sitam,
& apud urbes in circuitu Edessae posi-
tas, celeberrimi tunc temporis monachi
erant, Iulianus & Ephrem Syrus Scri-
ptor, quorum jam mentionem fecimus
in rebus gestis Constantij. Barse item
& Eulogius; qui quidem ambo post-
modum Episcopi fuerunt, non alicujus
urbis, sed honoris duntaxat causa, tan-
quam ad repensanda praecleara ipsorum
facinora, in suis monasteriis ordinati.
D Quo quidem modo etiam Lazarus, de
quo supra dixi, Episcopus fuit. Et ex
monachis quidem qui tum apud Syros,
tum apud Perlas Syris finitimos nobili-
ter philosophati sunt, isti ad notitiam
nostram pervenerunt. Disciplina vero
communis haec fuit pæne omnibus: ani-
mae quidem praecipuam curam gerere,
eamque ad relinquenda hujus vitae bona
promptam ac paratam reddere, orando
scilicet, jejunando ac divinos hym-
nos canendo: & in his quidem rebus
maximam temporis partem consumere.

Pecuniam vero & curam civilium negotiorum, corporis item molliem & cultum prorsus contemnere. Alii vero ad tantam progressi sunt abstinentiam, ut Bathæo quidem ob nimiam incediam vermes ex dentibus enati sint: Alas vero ad annos usque septuaginta panem non comederit: Heliodorus autem multas noctes infomes transfegerit, septenos dies continuos in jejuniis perseverans. Syria vero, tam ea quæ Coele dicitur, quam quæ supra illam posita est, excepta urbe Antiochia, ferius quidem ad Christi religionem conversa fuit. Sed tamen Ecclesiasticis philosophis non caruit. Qui quidem eo fortiores & fuerunt & visi sunt, quo magis invisi erant incolis earum regionum, eorumque crebris insidiis appetebantur; iisdemque virili animo resistebant, non vim vi repellendo, nec semetipsum ulciscendo, sed contumelias & verbera sibi à Gentilibus illata, alacri animo perferentes. Ejusmodi fuisse accepi Valentinum, quem alii ex urbe Emesa, alii ex Arethusa genus traxisse dicunt: & alterum isti cognominem Valentinum, ac Theodorum. Hi duo ex Tittis, qui vicus est in territorio Apamensium, erant oriundi, Maroiam præterea ex Nechilis ortum, & Bassum, & Bassonem, ac Paulum qui ex vico Telmiso prognatus, cum multis variis in locis congregasset, & competentem rationem ad monasticam Philosophiam informasset, tandem in loco qui Iugatum dicitur, maximam ac nobilissimam Monachorum congregationem instituit. Quo etiam in loco mortuus est ac sepultus, cum diutissime vixisset; quippe qui ad nostra usque tempora vitam produxerit, eximiam ac vere divinam philosophandi rationem secutus. Sed & reliqui quos supra memoravimus monachi, fere omnes diu superstites vixerunt. Ac mihi quidem videtur Deus prolixum vitæ spatium iis indulgisse, ut religio incrementum acciperet. Illi enim Syros fere omnes, & ex Persis ac Saracenis quam plurimos, ad religionem suam traduxerunt, & à superstizioso dæmonum cultu abstraxerunt. Cumque monastica Philosophiæ studiis vacare cœpissent, multos sibi similes reddiderunt. Galatas etiam &

ματων δὲ καὶ τῆς παρὰ τὰ πολιτικά περι-
μαλα ἀσχολίας, σάμαλός τε βασίως ἢ
ἐπιμελείας παντελῶς ἀμελεῖν ἔνοι δὲ
ἐπὶ τοσούτον ἐγκρατείας ἦλθον, ὡς βατ-
θαίε μὴ ὑπὸ τῆς ἀγαν ἀσπίδας, σκω-
κας ἐν τῶν ὀδόντων ἔρπειν ἀλλὰ δὲ ἐπὶ
ὀγδοήκοντα ἐνιαυτὸς, ἀετὲ μὴ γένου-
σαι τὸν δὲ ἠλιόδωρον αὐτῆς τὰς πολι-
κὰς διακατερεῖσαι νύκτας, ἐξδομάδας
ἡμερῶν ἐν νηστιαῖς ἐπισυναΐναι στυ-
δὲ, ἢ τε κοίτη καλεμένη, καὶ ἡ ὑπερ-
ταύτη, πλὴν ἀνησυχίας, βραδύτη ἐπὶ
Β. χριστιανισμὸν μετέβαλον ἢ μὴ εἰς
αὐτὴ φιλοσόφων ἐκκλησιαστικῶν ἀμοιβῶν
ἦν· ταύτη γὰρ μᾶλλον ἀνδρείων ὄντων τῶν
καὶ φαινομένων ὅσω γὰρ ἡ παρὰ τῶν ἀ-
κούντων τῶν χώραν ἐμισέοντο καὶ ἐπέ-
λεύοντο καὶ γρηναίως ἀνείχοντο, οὐκ
ἀμυώμενοι, ἢ δὲ δίκην λαμβάνοντες,
ἀλλὰ παρῆμως τὰς παρὰ τῶν ἐπιπέπων
ὑβρεῖς τε καὶ πλεονάδας ὑπομένοντες ὡς
γρηναῖα ἐπιτόμιον βαλεντινῶν, οὐ αἰμῶ
δὲ ἐμέσης, οἱ δὲ, δὲ χρεῖστος τὸ γρη-
ἐχεν ἔφασαν καὶ τὸν ὁμῶν μὸν τὸν αὐτῶν
καὶ θεόδωρον ἀμφω δὲ διπὸ πηλῶν τῶν
ἀπαμείων νομοδῆσιν ἢ μαρῶσαν τὸν ἐν
νεχειλῶν, ἢ βάσων, ἢ βασίλων, ἢ
Παύλον, ὃς διπὸ τῆς τελμισῆ τῆς κώμης
ἐγχετο πολλὰς δὲ ἐν πολλοῖς τοῖς
σωοικίσας, ἢ ὃν χεῖ τρέπον σιωπαγῶν
εἰς τὸ φιλοσοφεῖν εἰδέναί, τὸ τελμισῶν εἰς
τὸ ἰεγάτον καλέμενον χωρίον μεγίστην τε
ἢ ἐπισημοτάτην σωοικίαν μοναχῶν κατέ-
στήσατο· ἐνθα δὲ ἐτελεύτησε, ἢ τὸν τὰ
Φων ἔχει, μακροβιώτατον γεγονῶς ὡς μέ-
χει ἢ εἰς ἡμᾶς ἐπιβιῶναι, εὐδοκίμως δὲ
D. θείως φιλοθρήσας ἢ τῶν ἄλλων τῶν
δηλωθέντων μοναχῶν, χεῖ ὃν πάντες πᾶσι
διεγρόντο χεῖ ὄνον καὶ μοι φαίνετο, μακροβί-
τες ἀνδρας ὁ θεὸς ἐποίησεν, εἰς ἐπίδοσιν τῆ
θρησκείαν ἀγωνίης σύρας τὸ γὰρ ὡς ἐπίπαν, ἢ πᾶ-
τῶν ἢ Σαρακηνῶν πλείους, παρὰ τὸ οὐκ
ἐπηγαγόντο σέβας, ἢ ἐπιπέπων ἐπαυσα
μοναχικῆς τε φιλοθρήσας ἐνθάδε ἀρῶναι
πολλὰς ὁμοίους ἀπέφηναν ἢ γαλατας δὲ

καππαδόκας, κ' ἑδὺ ἰστών ὁμόρους, συμβάλ-
λων πολλὰς μὴν, κ' ἄλλας ἐρχόμενα τότε ἐκ-
κλησιαστικὰς φιλοσόφους, οἳά γε πάλαι τὸ
δόγμα παρθαίως περσεβούντας· κ' ἰστωι-
κίας ἢ ἐν πόλεσιν ἢ κώμας οἱ πλείους ὤκνουν ἔτε
ἢ παρὰ δόσει τῶν παροργισθημένων εἰθίωθη-
σαν ἔτε ὑπὸ χαλεπότητι τοῦ χειμῶνος, φύσει
ἔτι δὲ χώρῃ ἐκάστοτε συμβαίνοισι, διωα-
λὸν ἴσως καλεφαίνετο ἐν ἐρημίαις διατρέχειν
ἐνδοκιμώτατοι ἢ ὧν ἐπυθόμενοι ἐχρόνον ἐνθά-
δε μοναχοὶ, λεόντιος, ὁ τὴν ἐν ἀγκύρῃ ἐκ-
κλησίαν ὑπερῶν ἐπιτροπεύσας· Ἐπραπίδιος,
ἡ δὲ γηραλέων ἄν, πολλὰς ἐπεσκόπει κώ-
μας· παρὰ τὴν ἰσθμὸν βασιλέως, ὁ πτωχῶν
ἐν ἐπιστημώτατον καὶ ἀγαθόν, ὑπὸ βασι-
λέως ἔκαστα ἐπιτροπεύσας καὶ ἀσπιδου-
δῆν, ἀφ' ἧ τὴν παροργισθεῖσαν τὴν δὲ χεῖρ ἔλα-
βε, κ' εἰς ἐπὶ νῦν ἔχει.

A Cappadoces, eorumque finitimos, mul-
tiis aliis Ecclesiasticis philosophis abun-
dasse existimo; quippe qui jampridem
Christianam religionem studiose cole-
rent. Eorum autem plerique per con-
tubernia in urbibus & pagis simul dege-
bant. Neque enim superiorum tradi-
tioni adhuc assueverant: neque præ fri-
goris acerbitate, quæ illic ob naturam
loci sæpissime solet evenire, fieri pote-
rat, ut in solitudine morarentur. Eorum
porro quos illic vixisse comperi mona-
chorum, clarissimi fuere, Leontius, qui
postea Ecclesiam Ancyræ administravit:
B & Prapadius, qui jam provecta ætate
multis in vicis Episcopi munere funge-
batur. Præpositus etiam fuit Basilidiæ,
quod est celeberrimum Prochotro-
phium, à Basilio Cæsariensi Episcopo
constructum: à quo cognomentum
initio cæpit, & hæcenus retinetur.

Κεφ. λέ.

CAPUT XXXV.

Περὶ τῆς ξύλων τριπόδος, κ' τῆς βασιλείας ἀναδοχῆς, τῆς τῶν
σοφῶν εἰσόδου, κ' αὐτῶν τῶν φησὶ φιλοσόφων, κ'
αὐτῶν ἀστρονομίας.

De ligneo tripode, & quomodo futuri post
Valentem Imperatoris nomen ex primis ele-
mentis quidam scrutati sint: & de cade
Philosophorum: deque Astronomia.

Ἀλλὰ τὰ μὴν ἀφηγησάμενοι, ἐφ' ὅσον μοι
Ἀμαθῆν ἄξεργετο, περὶ τῶν τότε ἐκκλη-
σιαστικῶν φιλοσόφων τῶν δ' αὐτῶν ἐλλήνων, μι-
κρὰ πλείους καὶ ἐκείνο καιρὸν διεφθάρσαν· π-
ρὸς τοὺς τῶν ἄλλων ἐν φιλοσοφίᾳ παροργισθέντων
σοφιστῶν, πρὸς τὴν ἐπίδοσιν τῆς χριστιανικῆς
ἐπιστολῆς, ἐκβαλόντων τοὺς παροργισθέντων ἰν
ἐφε-
θῆς ἐκ τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνων, μαυρίαις
τῆς παρθαίως περσεβούντων ἐχρήσαντο· καὶ τε-
λεθῶσάντων, τριπόδα ξύλινον ἐν δάφνης κατε-
κασάσαντο, κ' ἐπικλήσει κ' λόγοις οἷς εἰώθη-
σαν, ἐτέλεσαν ὡς ἐκ συλλογῆς γραμμάτων,
καὶ ἕκαστον σοφῶν ὑπὸ μηχανῆς ἔτριπο-
δον καὶ τῆς μαυρίαις σημασιῶν, ἀναφα-
νῆσαι τὸ ὄνομα ἔσομῶν βασιλέως· κεχη-
νῆσαι ἢ αὐτοῖς εἰς θεόδωρον, ἄνδρα τῶν ἐν
τοῖς βασιλείοις ἐπισήμως σεβασμένων,
ἐλλήνων κ' ἐλλόγιμον, μέχρι τῆς δέλτα
ἐπιτῆτος παροργισθείας ἐλθῶσα τῶν σο-
φῶν ἢ σωτῆρας, ἡπάτησε ἑδὺ φιλοσόφους
καὶ ὅσον ἐπὶ θεόδωρον βασιλεύσει παρορ-
γισθέντων κατὰ μνησείας δὲ τῆς ἐπιχειρή-
σεως, ὡς εἰς ῥωμαίων ἐπιβλαβεῖς ἐάλης

V Erum de Ecclesiasticis philosophis
qui eo tempore vixere, quantum
quidem scire potui, hæcenus comme-
moravi. Gentiles vero Philosophi, ea
tempestate pæne universi periere. Non-
nulli enim qui in philosophia præstare
cæteris videbantur, Christianæ religio-
nis incrementum ægre ferentes, qui-
nam Valenti in Imperio successurus es-
set, prænoscere studuerunt. Cumque
ejus rei causâ omnia divinandi genera
tentasset, tandem tripodem ligneum
ex lauro fabricarunt, & invocationibus
D ac verbis solennibus consecrarunt: ita
ut ex collectione literarum per singula
elementa, quæ per artem tripodis at-
que oraculi designabantur, nomen fu-
turi Imperatoris appareret. Porro cum
omnium vota inclinarent in Theodo-
rum, qui tum splendide in palatio mili-
tabat, Gentilem quidem, sed egregium
alioqui virum; ordo literarum ad quar-
tum usque ejus nominis elementum pro-
gressus, Philosophos in fraudem indu-
xit. Brevi enim sperabant Theodorum
Imperio potiturum esse. Verum pro-
dito eorum conatu, Valens quasi salus

